

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

*Якубовська М. Г., канд. філол. наук, доцент
Одеський національний політехнічний університет*

ФОТОІЛЮСТРАЦІЯ У ПУБЛІЦИСТИЦІ НА ПРИКЛАДІ ЖУРНАЛУ «LA BOUSSOLE»

Тематика глянцевого видання «La Boussole» (франц. – компас) – українські місцевості й міста, сучасна психологія, філософія, історії цікавих жителів, їхні заняття та затишні місця. Автори розповідають про Україну, вражаючи і надихаючи. Як показує моніторинг, це видання для тих, хто цікавиться естетикою, історією, марить подорожами, відкриває нове, вміє створювати і знаходити прекрасне в кожній миті життя. Наприклад, у випусках, присвячених Львову, відразу привертають увагу такі публікації, як «Фотографічне море», «Смакувати легендами» та «Я вірю в любов».

Журнал себе позиціонує як «естетичний журнал про натхнення, подорожі та красу буденності». На сайті видання читаємо: «„La Boussole” надихає побачити красу у навколишньому світі, у буденних справах. Ми налаштуємо вас на творчість, на пошук себе та на свідомий, неквапливий спосіб життя» [2].

Основний жанр видання – подорожні нариси, які супроводжуються світлинами. Функції фотографій у виданні «La Boussole» переважно такі:

- 1) евристична – розширення уявлень про світ, про нашу країну, про її громадян;
- 2) аксіологічна – містить оцінку, бачення проблеми автором фотографії;
- 3) творча – створення моделі гармонійного світу;
- 4) виховна – формування національної свідомості;
- 5) естетична – наявні світлини якісні, високохудожні, створюють гармонійний образ дійсності;
- 6) спонукальна – спонукання до дії (тут під «дією» йдеться також про виникнення переживань);
- 7) акцентуаційна – концентрує увагу читачів, а завдяки привабливості знімок відіграє роль зорового центру сторінки. У композиційному плані фотоілюстрація начебто замикає на собі інші публікації та є вихідною точкою для знайомства зі змістом матеріалів шпальти.

Змістовний простір публіцистики – це органічне поєднання факту (події, проблеми, ситуації, характеру) з авторською оцінкою, що ми бачимо у повній мірою на сторінках цього журналу.

В умовах формування і становлення інформаційного суспільства роль публіцистики зростає, насамперед, тому, що публіцист починає відігравати домінуючу роль у медійному просторі як суб'єкт висловлювання, що стоїть біля витоків інформаційних потоків, як генератор ідей, як своєрідний соціальний організатор, який бере участь у формуванні громадських відносин, як ініціатор самостійної творчої діяльності аудиторії, як посилювач і концентратор розвитку суспільної самосвідомості. Своє призначення автор вирішує за допомогою кінцевого продукту діяльності – публіцистичного твору – нарису чи фотографії.

Специфіка публіцистичної фотографії полягає в її здатності миттєво і безпосередньо впливати на аудиторію [1].

Названі функції розкривають можливості ілюстрацій у виданні-глянці. Їхня реалізація передбачає, з одного боку, неформальний підхід до вибору матеріалу, боротьбу зі штампом; а з іншого, – вміле використання їх як елемента оформлення сторінки.

Ми проаналізували засоби створення образів окремих міст у виданні. Наприклад, зображення Івано-Франківська – це своєрідна «реставрація минулого», що потрібна авторам,

аби зробити такі висновки: з 1662 по 1772 та з 1918 по 1939 рр. це місто носило назву Станіславів (пол. Stanisławów), воно, звісно, не таке шановане істориками, як Львів чи Чернівці, але це місто лежить «у зоні перетину їхніх тіней, королівської і князівської», що для розповідача є дуже важливим, адже він постійно наголошує на тому, що європейську людину створила спадковість, тут йдеться про спільність української і польської історії, а отже, за версією нарисистів, про вписаність історії України в загальну історію Європи.

Галичина – це особлива територія для більшості авторів журналу. Це напівреальна місцевість («обдерта провінція») і напівміфічний край («місце для обсервації»). Але це украй своя територія з низки причин. По-перше, це фрагмент неросійської України, який заявляє про себе неповторним діалектом, унікальною історією, ні з чим незрівнянним ландшафтом і духом українства. По-друге, це центр Європи, а Україна – це європейська держава, бодай за територіальною приналежністю. По-третє, це той сегмент України, де європейськість була від самого початку, вона є природною, а не штучною.

Особливе місце в подорожніх нарисах журналу «La Boussole» відведено образам українських міст з європейською історією. Це територія особистого вибору насамперед тому, що це топос, з яким автори пов'язують свої найкращі сподівання на вільне і розкуте життя. До певної міри ця територія постає мрією, казкою, в яку автори щиро вірять. Уявлення про цей топос можна окреслити як об'єктивно-суб'єктивне. Водночас об'єктивність, достовірність, фактографічність образу зумовлені реальністю затекстової ситуації; суб'єктивність, у свою чергу, детермінована не тільки і не стільки ідеологічною позицією авторів, скільки позицією естетичною. Невід'ємним складником Центрально-Східної Європи є й Україна, яка є європейською країною з давніх-давен.

Публіцисти на шпальтах видання «La Boussole» намагаються знайти логічне пояснення своїм суб'єктивним проявам та відчуттям, тому звертаються до світової літератури, яка для них виконує насамперед естетичну функцію. І в цьому сформованому протягом багатьох років літературному гедонізмі й шукають виправдання своїм емоційним враженням під час перебування на тій чи іншій території. Часто автори використовують простір як відправну точку для своїх роздумів. Вони не так ставлять за мету його описати (хоча зазначити координати місцевості для них дуже важливо). Це можна вважати певним прагненням до точності та конкретики авторів, за допомогою чого створюється «ефект присутності», що вони там були насправді. Відтак маємо два відмінні принципи відтворення публіцистичного простору: від активного домислювання, домальовування, вміщення нарисної уяви у зображенні території з вибудовуванням ланцюжка розгорнутих міркувань, який «допомагає» автору розкривати ідею до скрупульозної, інколи термінологічно сухої констатації точок пересування, що свідчить про усвідомлення простору як тла, а не учасника міркувань.

Тож можна зробити загальні висновки щодо бачення публіцистами «своєї» та «чужої» території на шпальтах видання «La Boussole». Територія «кореневого простору», тобто місця, де людина почувається вільно, де їй комфортно і затишно, а головне, де вона знаходить одностайності, є для авторів своєрідним продовженням себе, своїх світоглядних позицій і водночас містком до вікових традицій, вартих оновлення. Оцей топос, який для авторів є близьким з цілої низки аспектів, вони називають «моя територія», моя країна, моя батьківщина.

Список використаних джерел

1. Самарская Т. Б., Мартиросьян Е. Г. Публицистический текст: сущность, специфика, функции *Вестник Адыгейского государственного университета*. Серия 2: Филология и искусствоведение, 2011. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/publitsisticheskiy-tekst-suschnost-spetsifika-funktsii/viewer>

2. La Boussole: сайт. URL: <https://www.lbmag.org/> (дата звернення: 01.06.2020).

